

## Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Ürettikleri Metaforlar

### Metaphors Produced By Secondary School Students Related To Physical Education Lesson

Aysel NAMLI

İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Malatya, Türkiye

Cenk TEMEL, Mehmet GÜLLÜ

İnönü Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu, Malatya, Türkiye

İlk Kayıt Tarihi: 28.11.2014

Yayına Kabul Tarihi: 17.06.2016

#### Özet

Bu araştırmanın amacı ortaokul seviyesindeki öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin algılarını metafor yardımıyla ortaya çıkarmaktır. Araştırma verileri 2013-2014 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Elazığ ve Malatya illerinde öğrenimlerine devam eden 173 kız, 194 erkek toplam 367 ortaokul öğrencisinden elde edilmiştir. Araştırmada “Beden Eğitimi Dersi ..... gibidir, çünkü.....” cümlesi yer alan yapılandırılmış görüşme formundan yararlanılmıştır. Toplanan veriler içerik analizi tekniği ile analiz edilip yorumlanmıştır. Araştırma bulgularına göre öğrencilerin ürettikleri metaforların “ders içeriği, geliştirici, rahatlama, neşe verici, sevgi, bakış açısı, aktivite sağlayıcı, keşfedici” başlıklarında ve sekiz kategoride toplandığı görülmüştür. Araştırma sonucunda, öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin üretmiş oldukları metaforlarda beden eğitimi dersine karşı olumlu algılarının bulunduğu tespit edilmiştir.

**Anahtar Kelimeler:** Beden eğitimi dersi, metafor

#### Abstract

The objective of this study is to explore secondary school students' perceptions of physical education (PE) courses by means of metaphors. The data for this study consisted of 367 secondary school students, 173 females and 194 males, from the provinces of Elazığ and Malatya in Turkey during the 2013-2014 spring term. A structured interview form that asked the respondents to fill in the sentence “Physical education classes are like .....; because .....” was used. The data collected were analyzed and interpreted applying the content analysis method. According to the findings, the metaphors used by the students were classified under eight categories using the headings “course content, promoting, relieving, love, point of view, activating, exploratory, and exhilarating”. At the end of the research, it is proved that there are positive perceptions for physical education lessons in the metaphors are created by students concerning this lesson.

**Keywords:** Physical education lesson, metaphor

## 1. Giriş

Metafor, “Bir kelimeyi veya kavramı kabul edilenin dışında başka anlamlara gelecek biçimde kullanma” olarak ifade edilmektedir (TDK, 2014). En yaygın kullanımı olan İngilizce “metaphor” kelimesinin Türkçe okunuşu olarak metafor, diğeri ise Arapça “mec:zi” kelimesinin okunuşu olarak mecaz’dır. İngilizce Metaphor kelimesi, Yunanca “metapherein” sözcüğünden gelmekte ve “taşımak, aktarmak” olarak ifade edilmektedir (Draaisma, 2007). Metafor, bir kavram açıklanırken başka bir kavramı kullanma ya da o kavramın özelliklerinden yararlanma olarak ifade edilebilir (Tamimi, 2005). Bu açıklamaların ışığında en genel tanımı ile metafor, bilinenler aracılığıyla bilinmeyeni anlatmak ve bir olgunun benzetmelerinden yola çıkarak olguyu bilinir hale getirilmesini sağlamak (Balci, 2003) ve bir olgunun başka bir olgu olarak görülmesine fırsat sunmaktır (Clarcken, 1997).

Metafor çalışmalarının 1980’de Lakoff ve Johnson’ın (2005) “Metaphors We Live By” isimli çalışmalarından sonra bilimsel araştırma amacıyla kullanıldığı görülmektedir. Bu çalışmaları ile metafor kavramına yeni bir bakış açısı geliştirmişlerdir. Borba ve Lucena (2007) geçtiğimiz 30 yılda metaforla ilgili çalışmaların arttığını 1980’lerde ortaya çıkan bu yeni bakış açısının metaforu, retorik bir bakış altında dil süsleme olarak açıklanmakta ve bilişsel bir araç olarak görüldüğünü belirtmektedirler.

Metaforlar gerçeğin bir resmini vermesinden dolayı, bireyin içinde bulunduğu yaşamı okuma, anlama ve biçimlendirmede önem taşımaktadır (Morgan, 1998). Metafor bireylerin zihinsel algılarının nasıl oluştuğunu ortaya çıkaran araçlardan biri olarak görülmekle birlikte (Cerit, 2006) bir bireyin yüksek düzeyde soyut, karmaşık ya da kuramsal bir olguyu anlamada ve açıklamada kullanabileceği güçlü bir zihinsel araç olarak değerlendirilebilir (Saban ve diğ. 2006). Buna göre metafor, bir benzetme sanatı, anlam yüklemesi, zihinsel bir araç ve anlamayı kolaylaştırıcı etkiye sahip bir kavram olarak tanımlanabilir.

Metaforlar kullanılırken mecazi anlam taşıyan olguları da ifade edebilirler, gerçeği de yansıtabilirler ya da tamamen farklı anlam da taşıyabilirler. Benzetme yapılan sözcük herkes için aynı anlamı da taşıyabilir farklı anlamda taşıyabilir. Metaforlarda herkesin baktığı aynı şey olabilir ama gördükleri her zaman aynı şey olmayabilir. Çünkü her birey aynı değildir ve her bireyin geçmiş yaşantısı, kazanımları, deneyimleri ve birikimleri de aynı değildir. Dolayısıyla aynı şeyi düşünüp aynı şeyi görme imkânları yoktur (Namlı, Şimşek ve Arabacı, 2013). Bu nedenle, metaforların çözümlenmesinde birkaç aşama bulunmaktadır. Forceville (2002) bir şeyin metafor olarak kabul edilmesi için; 1) Metaforun konusu nedir?, 2) Metaforun kaynağı nedir?, 3) Metaforun kaynağından konusuna verilmesi düşünülen özellikler nelerdir? sorularına yanıt vermesi gerektiğini belirtmiştir (Akt. Saban, 2004). Saban’ın (2004) anlatımından yola çıkarak örneklendirecek olursak, “*Öğretmen arı gibidir*” ifadesinde, öğretmenin çalışkan olmasını açıklamak için “arı” metaforundan yararlanılmış olabilirken başka bir konu bağlamında kullanıldığında ise bu defa öğretmenin azimli olması vurgulanmak istenmiş olabilir. Dolayısı

ile metaforun kaynağı, metaforun konusunu doğru bir biçimde anlamada ve açıklamada önemli bir süzgeçtir. Semerci (2007), metafor kullanım sayısının olguya bağlı olarak değiştiğini ancak olguyu anlaşılır hale getirirken fazla metafor kullanmanın karışıklığa yol açabileceğini de ifade etmektedir.

Tüm bu bilgiler birlikte değerlendirildiğinde metaforların kullanımı ile yapılan araştırmaların yararlı ve önemli bilgiler sağlayacağı söylenebilir. Günümüzde metafor kullanımı ile yapılan araştırmalar güncelliğini korumaktadır. Genel olarak sosyal bilimlerde ve eğitim bilimlerinde metaforlar yardımıyla gerçekleştirilen araştırmalar bulunmakta ve bunların tarih, coğrafya, matematik gibi derslere yönelik yoğunlaştığı görülmektedir (Geçit, 2011; Aydın, 2010; Öztürk, 2007; Er Tuna ve Mazman Budak, 2013; Yalçınkaya, 2013). Ancak alan yazını incelendiğinde, beden eğitimi dersinin öğrencilerin ürettikleri metaforlar yardımı ile incelenmesine yönelik araştırma bulunmamaktadır. Buradan hareketle, bu araştırma ile ortaokul seviyesindeki öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin algılarının metafor yardımıyla ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır.

## 2. Yöntem

Bu araştırma ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersi algısını metaforlar yardımıyla inceleyen olgu bilim deseninde nitel bir çalışmadır. Nitel araştırma yaklaşımları içerisinde, metaforların kullanımları, bireylerden daha derin görüş alınması ve duygu, düşünce ve hissettiklerinin anlaşılması (İnam, 2008) ve genel olarak bir olguya ilişkin bireysel algıların ortaya çıkarılması yorumlanması amacını taşımaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

### Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu oluşturulurken amaçlı örnekleme türlerinden maksimum çeşitlilik örneklemesine göre Elazığ ve Malatya’da öğrenimlerine devam eden 5, 6, 7 ve 8. Sınıflarda okuyan 367 öğrenci seçilmiştir. Maksimum çeşitlilik örnekleme türünde amaç küçük bir örneklem oluşturularak örnekleme çalışılan probleme taraf olabilecek bireylerin çeşitliliğini maksimum derecede yansıtmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Bu sebeple araştırma grubundaki öğrencilerin cinsiyetleri, sınıfları, okullarının özel veya devlet okulu olması, okullarının il merkezi ve kırsal alanda olması kriterlerine göz önünde tutulmuştur. Öğrencilerin demografik özellikleri Tablo 1’de verilmiştir.

**Tablo 1. Öğrencilerin Özellikleri**

Değişkenler n= 367		f	%			f	%
Kız öğrenci	5. sınıf	44	25,43	Erkek öğrenci	5. sınıf	58	29,89
	6. sınıf	36	20,80		6. sınıf	41	21,13
	7. sınıf	36	20,80		7. sınıf	45	23,19
	8. sınıf	57	32,94		8. sınıf	50	25,77
	<b>Toplam</b>	<b>113</b>	<b>100</b>		<b>Toplam</b>	<b>194</b>	<b>100</b>

Katılımcıların % 47,13’ü kız, % 52,86’sı erkek öğrencidir. Bu öğrencilerin sınıfla-

ra göre oranları ise tabloda gösterildiği gibidir.

### **Veri Toplama Aracı ve Verilerin Toplanması**

Orta öğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersi algısını değerlendirmek üzere hazırlanan yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. İki bölümden oluşan formun ilk kısımda katılımcıların demografik özelliklerini içeren iki soru, ikinci kısımda ise öğrencilerin algıların belirlemek amacıyla açık uçlu soru yer almaktadır. Bu amaçla katılımcıların “Beden eğitimi dersi .....gibidir. Çünkü .....” cümlesini tamamlamaları istenmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin ürettikleri metaforlar için bir gerekçe sunabilmeleri amacıyla “çünkü” ifadesine yer verilmiştir.

Araştırma verileri, 2013-2014 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde araştırmacılar tarafından, öğrencilerin öğrenim gördükleri okullarında beden eğitimi dersi dışında farklı bir ders sırasında toplanmıştır. Verilerin toplanması aşamasında, araştırmacılar tarafından öğrencilere önce kısa bir bilgilendirme yapılmış, ardından öğrencilerin yaş grubunun düşük olması ve sorulan soruyu anlamama ihtimallerinden dolayı bir metafor örneği verilerek açıklanmıştır. Öğrencilere bu çalışmaya katılımın gönüllük esasına göre olduğu, çalışmaya katılmak istemeyen öğrencilerin sorulara cevap verme zorunluluğu olmadığı belirtilmiştir.

### **Verilerin Analizi**

Araştırma grubundaki öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin ürettikleri metaforların incelenmesi üç aşamada gerçekleştirilmiştir. Bunlar;

1. Aşamada metafor kaynakları incelenmiştir. İnceleme sonunda çalışmanın amacına yönelik olmayan ya da metafor kaynağıyla alakasız olan 33 adet form analize tabi tutulmamıştır. Daha sonra öğrencilerin cinsiyetlerine ve sınıflarına göre metafor kaynakları sıralanmıştır.
2. Aşamada metaforlara ilişkin kategoriler oluşturulmuştur. Metaforların konusu ve kaynağı arasındaki ilişki derinlemesine incelemeye tabi tutulmuştur. Metaforun kanyağından konusuna atfedilen özelliklere içerik analizi yapılmış ve bu analiz sonucunda kavramsal kategoriler ortaya çıkartılmıştır.
3. Aşamada metafor kaynakları kavramsal kategorilerine göre sınıflandırılmıştır. Metafor konusu ve kaynağı arasındaki ilişki derinlemesine incelemenin ardından belirli yönleriyle ortak özellik taşıyan metaforlar aynı kavramsal kategori altında toplanmıştır. İçerik analizinde kategorilerin belirlenmesinde metaforun kaynağı dikkate alınmıştır. Bu nedenle aynı metaforlar farklı kategorilerde yer alabilmektedir. Örneğin; erkek öğrencilerin ürettiği 20 adet “spor” metaforu bulunmaktadır. Spor metaforunda, altı metafor “geliştirici” kategorisinde yer alırken beş metafor “keşfedici” kategorisinde yer almaktadır. Sporla ilgili üretilen diğer metaforlar ise “ders içeriği” kategorisinde yer almaktadır. Araştırmada bazı katılımcı görüşlerinden doğrudan alıntılara yer

verilerek çalışma desteklenmiştir. Katılımcı görüşleri verilirken erkek öğrenciler için “EK”, kız öğrenciler için ise “KK” ifadesi kullanılmıştır.

### Geçerlilik ve Güvenirlilik Stratejileri

Nitel araştırmaların geçerliliklerinin ve güvenilirliklerinin sağlanabilmesi için araştırmamanın inandırıcılığı (iç geçerlilik), aktarabilirliğinin (dış geçerliliğinin), tutarlılığının (iç güvenilirlik) ve teyit edilebilirliğinin (dış güvenilirlik) sağlanmış olması gerekmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2008; Creswell, 2013). Bu araştırmanın inandırıcılığı, aktarabilirliği, tutarlılığı ve teyit edilebilirliği aşağıda belirtilen stratejiler ile sağlanmıştır.

Araştırmanın *inandırıcılığının* sağlanması için derinlik odaklı veri toplama stratejisi ve uzman incelemesi stratejisi benimsenmiştir. Araştırmada metafor kaynağı tespit edilmesi ile yetinilmemiş, metafor kaynağı ve metafor konusu arasındaki ilişki derinlikli olarak incelenme tabi tutulacak şekilde veri toplama aracı dizayn edilmiştir. Uzman incelemesi stratejisi ile araştırmacıların dışında, eğitim bilimleri alanında çalışan ve özellikle metafor üzerine çalışmaları olan bir uzman araştırma süresince danışmanlık yapmıştır. Araştırmanın *aktarabilirliği* ayrıntılı betimleme stratejisi ve amaçlı örnekleme strateji ile sağlanmıştır. Ayrıntılı betimleme stratejisi ile öğrencilerin metaforları ve metaforları ilişkin düşünceleri çalışmaya doğrudan alıntılar eklenerek sağlanmıştır. Amaçlı örnekleme stratejisi olarak araştırma grubu oluşturulurken maksimum çeşitlilik örnekleme esaslarına göre yapılmıştır. Araştırmanın *tutarlılığı* için araştırma dışında bir uzman ile araştırmacıların öğrencilerin cinsiyet ve sınıflarına göre metaforlarını kategorilere ayırırken uyum düzeylerine Miles & Huberman’ın (1994) “Güvenirlilik= görüş birliği/ görüş birliği + görüş ayrılığı” formülü ile bakılmıştır. Araştırmacılar tarafından uyumun cinsiyet ve sınıf bazında tüm düzeylerde Tablo 2’de görüldüğü üzere ortalama % 92 olduğu görülmüştür. Bu uyumun % 70 ve üzeri olduğu durumlarda güvenirliliğin sağlanacağı göz önüne alındığında yapılan çalışmanın güvenirliliği sağlamış olduğu söylenebilir.

**Tablo 2. Uzmanların Öğrencilerin Cinsiyet ve Sınıflarına Göre Metaforlarını Kategorilere Ayırmaları Arasındaki Güvenirlilik Katsayısı**

Sınıf	Cinsiyet	Toplam metafor	Görüş birliği	Görüş ayrılığı	Güvenirlilik katsayısı
5. Sınıf	Kız	44	40	4	0,91
	Erkek	58	55	3	0,94
6. Sınıf	Kız	36	33	3	0,92
	Erkek	41	38	3	0,93
7. Sınıf	Kız	36	33	3	0,92
	Erkek	45	41	4	0,91
8. Sınıf	Kız	57	52	5	0,91
	Erkek	50	46	4	0,92
<b>Ortalama</b>					0,92

Araştırmanın *teyit edilebilirliği* için ise araştırmada elde edilen ham veriler

daha sonradan incelenebilmesi adına araştırmacılar tarafından muhafaza edilip saklanmaktadır.

### 3. Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde öncelikle sınıf düzeylerine göre kız ve erkek öğrencilerin ürettikleri metaforlara ve üretilen bu metaforların kaynaklarına göre oluşan kategorilere ait tablolara yer verilmiştir.

**Tablo 3. Beşinci Sınıf Öğrencilerin Ürettikleri Metaforlar**

Kız	Metafor	f	Erkek	Metafor	f
1.	Spor	17	1.	Spor	20
2.	Oyun	7	2.	Eğlence	13
3.	Özgürlük	5	3.	Oyun	5
4.	Eğlence	5	4.	Futbol	2
5.	Sağlık	2	5.	Zaman	2
6.	Tatlı	1	6.	Sağlık	2
7.	Tahta	1	7.	Atletizm	1
8.	Hikâye	1	8.	Ağaç	1
9.	Araştırma	1	9.	Moral	1
10.	Serbest zaman	1	10.	Heyecan	1
11.	Hayat	1	11.	Özgürlük	1
12.	Hareket	1	12.	Kural	1
13.	Yetenek	1	13.	Egzersiz	1
			14.	Ruhun gıdası	1
			15.	Hareket	1
			16.	Mutluluk	1
			17.	Irmak	1
			18.	Güzel	1
			19.	Açık hava	1
			20.	Huzur	1

Beşinci sınıf öğrencilerin hem kız hem erkeklerde en fazla ürettikleri metaforun “spor” olduğu görülmektedir. Kız ve erkek öğrenciler için oluşturulan kategoriler Tablo 4’de verilmiştir.

**Tablo 4. Beşinci Sınıf Kız ve Erkek Öğrencilerin Geliştirdikleri Metaforların Kategorileri**

	Kategoriler	Metaforlar	f	%
Kız	Ders içeriği	Spor(11), Özgürlük, Oyun(2), Eğlence	15	34
	Neşe verici	Eğlence (4), Oyun (5), Tatlı	10	22
	Geliştirici	Spor(3), Hayat, Sağlık(2), Yetenek	7	16
	Aktivite sağlayıcı	Spor (3), Hareket, Tahta, Hikâye	6	14
	Rahatlama	Özgürlük (4), Araştırma, Serbest zaman	6	14
	Toplam		44	100
Erkek	Kategoriler	Metaforlar	-f	%
	Ders içeriği	Spor (18), Egzersiz, Oyun (3), Eğlence(2), Güzel, Atletizm, Futbol(2), Kural	29	50
	Rahatlama	Eğlence(11), Zaman(2), Moral, Özgürlük, Huzur, Mutluluk, Irmak	18	31
	Geliştirici	Spor, Heyecan, Sağlık(2), Hareket, Açık hava	6	10
	Keşfedici	Spor, Oyun, Ağaç	3	5
	Neşe verici	Oyun, Ruhun gıdası	2	3
Toplam		58	100	

Tablo 4’de Beşinci sınıf kız ve erkek öğrencilerin “beden eğitimi dersi” kavramına yönelik geliştirdikleri metaforlara ait alt kategoriler gösterilmektedir. Kategorilerin belirlenmesinde metaforun kaynağı dikkate alınarak içerik analizi yapılmıştır. Bu nedenle aynı metaforlar farklı kategoriler altında yer almaktadır. Tüm metaforların kodlanması da aynı şekilde yapılmıştır. Öğrenciler daha çok ders içeriğine vurgu yaparak metaforlar üretmiştir. Kategorilere ait öğrenci görüşlerinden elde edilen doğrudan alıntılardan bazılarına ise aşağıda yer verilmiştir.

*“Beden eğitimi dersi eğlence gibidir. Çünkü her derste yeni bir şeyler öğrenmek beni çok eğlendiriyor.”* KK194 *“Beden eğitimi dersi spor gibidir. Çünkü yaptığımız hareketler vücudumuzun gelişmesine yardımcı olur.”* KK198 *“Beden eğitimi dersi özgürlük gibidir. Çünkü dışarı çıktığımız için kendimi serbest bırakılmış gibi hissediyorum.”* KK202 *“KK361 “Beden eğitimi dersi ruhun gıdası gibidir. Çünkü derste temiz hava alırız, neşemiz yerine gelir.”* EK212 *“Beden eğitimi dersi atletizm gibidir. Çünkü dersten önce sürekli koşuyoruz o yüzden koşu dersi gibi.”* EK250 *“Beden eğitimi dersi oyun gibidir. Çünkü derste yeni bir şeyler öğrenip uyguluyoruz.”* EK248 *“Beden eğitimi dersi huzur gibidir. Çünkü içimizdeki sıkıntıyı atıyoruz.”* EK319.

Çalışma grubundaki kız ve erkek altıncı sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik geliştirdikleri metaforlar Tablo 5’de gösterilmiştir.

**Tablo 5. Altıncı Sınıf Öğrencilerin Ürettikleri Metaforlar**

Kız	Metafor	f	Erkek	Metafor	f
1.	Spor	8	1.	Spor	16
2.	Eğlence	4	2.	Eğlence	4
3.	Oyun	3	3.	Sağlık	3
4.	Sağlık	3	4.	Oyun	2
5.	Yaşam	2	5.	Öğrenme	2
6.	Hayat	2	6.	Rahatlama	2
7.	Çikolata	1	7.	İfade etme	1
8.	Gelişim	1	8.	Kendini geliştirme	1
9.	Su	1	9.	Saygı	1
10.	Milli sporcu	1	10.	Dünya	1
11.	Altın	1	11.	Spor alışkanlığı	1
12.	Zayıflama	1	12.	Tuğla	1
13.	Özgürce uçmak	1	13.	Bilgisayar	1
14.	Çiçek	1	14.	Vücut	1
15.	Hava	1	15.	Hayatın parçası	1
16.	Hareket	1	16.	Hareket	1
17.	Dinlenme	1	17.	Boy	1
18.	Şeker	1	18.	İyi	1
19.	Evim	1			
20.	Hayatın parçası	1			

Ortaokul altıncı sınıf öğrenci grubunda da beşinci sınıf öğrencilerinde olduğu gibi en fazla üretilen metaforun “spor” olduğu görülmektedir. Kız ve erkek öğrenciler için oluşturulan kategoriler Tablo 6’de verilmiştir.

**Tablo 6. Altıncı Sınıf Kız ve Erkek Öğrencilerin Geliştirdikleri Metaforların Kategorileri**

	Kategoriler	Metaforlar	f	%
Kız	Ders içeriği	Spor(8), Oyun(2), Hareket, Hayatın parçası, Gelişim, Sağlık	14	39
	Rahatlama	Eğlence(2), Oyun, Özgürce uçmak, Hava, Dinlenme, Yaşam(2), Altın, Şeker, Evim, Çikolata, Su	13	36
	Geliştirici	Eğlence(2), Çiçek, Zayıflama, Hayat(2), Sağlık(2), Milli sporcu	9	25
	<b>Toplam</b>		<b>36</b>	<b>100</b>
Erkek	Kategoriler	Metaforlar	f	%
	Ders içeriği	Spor(14), Kendini geliştirme, Hareket, Öğrenme(2), Sağlık	19	46
	Rahatlama	Eğlence(4), Oyun (2), Spor(2), Rahatlama (2), Bilgisayar, İyi	12	29
	Geliştirici	Vücut, Sağlık(2), Spor Alışkanlığı, Boy, Tuğla	6	15
	Bakış Açısı	Hayatın bir parçası, Dünya, İfade etme, Saygı	4	10
<b>Toplam</b>		<b>41</b>	<b>100</b>	

Tablo 6'ya göre altıncı sınıf kız ve erkek öğrencilerin daha çok ders içeriğine vurgu yaptıkları görülmektedir. Kategorilere ait kız ve erkek öğrenci görüşlerinden bazılarına aşağıda yer verilmiştir.

*“Beden eğitimi dersi hayatın bir parçası gibidir. Çünkü iki saatlik zaman diliminde bir sürü spor yapıyoruz ve hayatımıza uyguluyoruz.”KK262*

*“Beden eğitimi dersi altın gibidir. Çünkü yazılılar, denemeler, sınavlar v.s her şey başımın etini yiyor, beni strese sokuyor beden eğitimi dersi benim için kurtuluş altın değerinde.”KK253* *“Beden eğitimi dersi evim gibidir. Çünkü kendi evimdeki gibi rahat davranabiliyorum.”KK119*

*“Beden eğitimi dersi spor alışkanlığı gibidir. Çünkü sağlığınıza yararlı şeyler yaparız.”EK90* *“Beden eğitimi dersi bilgisayar gibidir. Çünkü oynadıkça rahatlıyorum.”EK118* *“Beden eğitimi dersi tuğla gibidir. Çünkü temel almamızı sağlar ve ilerde sporcu olmamıza katkıda bulunur.”EK116* *“Beden eğitimi dersi dünya gibidir. Çünkü tüm dersler içeride beden eğitimi dersi dışarıda.”EK268*

Çalışma grubundaki kız ve erkek yedinci sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik geliştirdikleri metaforlar Tablo 7’de gösterilmiştir.



**Tablo 7. Yedinci Sınıf Öğrencilerin Ürettikleri Metaforlar**

Kız	Metafor	f	Erkek	Metafor	f
1.	Oyun	10	1.	Spor	7
2.	Sağlık	5	2.	Eğlence	7
3.	Eğlence	4	3.	Can	7
4.	Ağaç	2	4.	Oyun	6
5.	Spor	2	5.	Askeriye	3
6.	Robot	1	6.	Antrenman	2
7.	İp	1	7.	İhtiyaç	2
8.	Kanguru	1	8.	Sağlık	2
9.	Birliktelik	1	9.	Zaman	1
10.	Rüya	1	10.	Hareketli eşya	1
11.	Futbol	1	11.	Yetenek	1
12.	Sevgi	1	12.	90 dk. ara	1
13.	Şans	1	13.	Özgürlük	1
14.	Rahatlama	1	14.	Sevgi	1
15.	Yuvarlak	1	15.	Koltuk	1
16.	El	1	16.	Sayfa	1
17.	Saha	1	17.	Boş kutu	1
18.	Yarış	1			

Ortaokul yedinci sınıf kız öğrenci grubu ürettikleri metaforlarla beşinci ve altıncı sınıf öğrencilerinden farklılaşmaktadır. Bu öğrencilerin en fazla ürettiği metafor “oyun” metaforuyken erkek öğrencilerde herhangi bir farklılaşma olmamıştır. Yedinci sınıf erkek öğrencilerin en fazla ürettiği metafor “spor” metaforudur. Kız ve erkek öğrenciler için oluşturulan kategoriler Tablo 8’de verilmiştir.

**Tablo 8. Yedinci Sınıf Kız ve Erkek Öğrencilerin Geliştirdikleri Metaforların Kategorileri**

	Kategoriler	Metaforlar	f	%
Kız	Rahatlama	Eğlence(3), Oyun(7), Rahatlama, Birliktelik, Sevgi, Yarış, Rüya, Robot	16	44
	Ders içeriği	Oyun(4), Spor(2), Futbol, El, Saha, Yuvarlak	10	28
	Geliştirici	Eğlence, Sağlık(5), Ağaç(2), İp, Kanguru	10	28
	Toplam		36	100
Erkek	Kategoriler	Metaforlar	f	%
	Neşe Verici	Sevgi, Eğlence(7), Can(6), Oyun(5), Özgürlük, Sağlık, Spor(2)	23	51
	Ders içeriği	90 dk. ara, Antrenman, İhtiyaç, Askeriye(3), Sayfa, Spor(5), Boş Kutu	13	29
	Rahatlama	Sağlık, Oyun(2), Zaman, Koltuk	5	11
	Geliştirici	Can, İhtiyaç, Hareketli eşya, Yetenek	4	9
Toplam		45	100	

Ortaokul yedinci sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine bakış açısı beşinci ve altıncı sınıf öğrencilerinden farklılaştığı görülmektedir. Her iki sınıf düzeyinde de ders içeriğine vurgu yapılırken, yedinci sınıf düzeyinde kız öğrenciler için ders algısı “rahatlama” olarak, erkek öğrenciler için ise “neşe verici” olarak değişmiştir. Bu kategorilere ait öğrenci görüşlerinden bazılarını aşağıda yer verilmiştir.

*“Beden eğitimi dersi spor gibidir. Çünkü derste spor dalını öğrenip onu oynuyoruz.”KK74 “Beden eğitimi dersi sağlık gibidir. Çünkü spor ya-*

parak vücudumuzu geliştiriyoruz.”KK153 “Beden eğitimi dersi rüya gibidir. Çünkü takım oyunlarını oynarken kendimi kaptırıyorum.”KK13 “Beden eğitimi dersi ihtiyaç gibidir. Çünkü derste sporla ilgili bilgiler öğreniyoruz.”EK8 “Beden eğitimi dersi can gibidir. Çünkü fiziksel ve zihinsel gelişimimizi sağlar.”EK23 “Beden eğitimi dersi koltuk gibidir. Çünkü beden eğitimi dersinde koltuğa oturmuş gibi rahatlıyoruz.”EK144

**Tablo 9. Sekizinci Sınıf Öğrencilerin Ürettikleri Metaforlar**

Kız	Metafor	f	Erkek	Metafor	f
1.	Spor	9	1.	Spor	12
2.	Oyun	6	2.	Özgürlük	6
3.	Rahatlama	5	3.	Futbol	4
4.	Dinlenme	4	4.	Eğlence	3
5.	Sağlık	4	5.	Oyun	2
6.	Eğlence	3	6.	Nefes	2
7.	Hareket	2	7.	Hayat	2
8.	Stres atma	2	8.	Hareket	1
9.	Vücudumuz	2	9.	Güzel ders	1
10.	Sevme	1	10.	Yaşamın parçası	1
11.	Yüzme	1	11.	Test saati	1
12.	Voleybol	1	12.	Sevgi	1
13.	Saç	1	13.	Disiplin	1
14.	Beyin jimnastiği	1	14.	Kas	1
15.	Ağaç	1	15.	Kan damarı	1
16.	Fidan	1	16.	Diyet	1
17.	Öğüt	1	17.	Yaşam tarzı	1
18.	Zayıflama	1	18.	Mola	1
19.	Dans etmek	1	19.	Beyin jimnastiği	1
20.	Müzik dinlemek	1	20.	Enerji atma	1
21.	Büyüyen filiz	1	21.	Masaj	1
22.	Dik kişi	1	22.	Tebessüm	1
23.	Hayat	1	23.	Papatya	1
24.	Psikolog	1	24.	Mutluluk	1
25.	Çiçek	1	25.	Vücut düzen-	1
26.	Gıda	1	26.	leyici	1
27.	Matematik	1		Bedensel gelişim	

Ortaokul sekizinci sınıf kız ve erkek öğrencilerin en fazla ürettiği metaforun “spor” olduğu görülmektedir. Öğrenciler için oluşturulan kategoriler Tablo 10’da verilmiştir.

**Tablo 10. Sekizinci Sınıf Kız ve Erkek Öğrencilerin Geliştirdikleri Metaforların Kategorileri**

Kategoriler	Metaforlar	f	%
<b>Rahatlama</b>	Dans etmek, Dinlenme(4), Spor(3), Oyun(3), Eğlence(2), Rahatlama(6), Sağlık, Stres atma(2), Psikolog, Müzik dinlemek, Dinlenme	25	44
<b>Geliştirici</b>	Spor(2), Sağlık(2), Hareket, Fidan, Dik kişi, Vücudumuz(2), Yüzme, Saç, Büyüyen filiz, Beyin jimnastiği, Zayıflama, Matematik	15	26
<b>Ders içeriği</b>	Spor(4), Oyun(3), Eğlence, Sağlık, Öğüt	10	18
<b>Sevgi</b>	Hareket, Voleybol, Çiçek, Gıda, Sevme, Ağaç, Hayat	7	12
<b>Toplam</b>		57	100

	Kategoriler	Metaforlar	f	%
Erkek	Geliştirici	Spor(6), Futbol(4), Oyun(2), Hayat, Nefes, Kas, Diyet, Vücut düzenleyici, Bedensel gelişim, Yaşam tarzı	19	38
	Rahatlama	Eğlence(2), Özgürlük, Nefes, Güzel ders, Kan damarı, Mola, Beyin jimnastiği, Enerji Atma, Masaj, Mutluluk, Test saati	12	24
	Neşe Verici	Eğlence, Özgürlük(5), Yaşamın parçası, Hayat, Tebessüm, Papatya	10	20
	Ders içeriği	Spor(6), Hareket, Sevgi, Disiplin	9	18
	Toplam		50	100

Ortaokul sekizinci sınıf kız öğrencilerinin beden eğitimi dersi algısı çoğunlukla “rahatlama” kategorisinde olurken, erkek öğrenciler için ise “geliştirici” kategorisinde olmuştur. Tabloda dikkat çekici bir biçimde “ders içeriği” kategorisinin beşinci ve altıncı sınıf öğrencilerinden farklı olarak daha düşük bir oranda üretildiği görülmektedir. Oluşturulan bu kategorilere ait öğrenci görüşlerinden bazılarına aşağıda yer verilmiştir.

*“Beden eğitimi dersi öğüt gibidir. Çünkü ders tamamen öğrenme amacı taşır.”KK345 “Beden eğitimi dersi büyüyen filiz gibidir. Çünkü antrenman yapmak büyüyüp gelişmemize yardım eder.”KK136 “Beden eğitimi dersi psikolog gibidir. Çünkü fazla enerjimizi atmaya yardım eder.”KK336 “Beden eğitimi dersi çiçek gibidir. Çünkü enerji ve hayat dolu bir derstir.”KK338 “Beden eğitimi dersi hareket gibidir. Çünkü haftanın iki saati spor öğreniyoruz.”EK15 “Beden eğitimi dersi nefes gibidir. Çünkü ders ciğerlerimizi geliştiriyor.”EK128 “Beden eğitimi dersi hayat gibidir. Çünkü okulu eğlenceli kılyor.”EK156*

#### 4. Tartışma ve Sonuç

Bu araştırmada ortaokulda okuyan öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin algılarının metafor yardımıyla belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma bulgularına göre elde edilen metaforların “ders içeriği, geliştirici, rahatlama, neşe verici, sevgi, bakış açısı, aktivite sağlayıcı, keşfedici” başlıklarında ve toplam sekiz kategoride toplandığı görülmüştür. Buna göre, ortaokul öğrencilerinin buldukları sınıf düzeyleri değişmesine rağmen beden eğitimi dersine ilişkin geliştirdikleri metaforların fazlaca bir değişiklik göstermediği belirlenmiştir.

Elde edilen bulgulara göre, öğrencilerinin beden eğitimi dersinin içeriğine yönelik metaforları incelendiğinde, “ders içeriği” kategorisini çoğunlukla “spor” şeklinde açıklandığı görülmektedir (Tablo 4-6-8-10). Şirinkan ve diğ. (2008) yaptıkları çalışmada, öğrencilerin % 40,4’ünün beden eğitimi dersini spor eğitimi olarak gördüklerini belirlemişlerdir. Benzer bir sonuçla, Yaylacı’nın (2012) araştırmasında öğrencilerin beden eğitimi dersini spor ağırlıklı bir ders olarak gördükleri belirlenmiştir. Bilindiği gibi, ortaokullar beden eğitimi dersinin adı “beden eğitimi ve spor” dersi olarak değiştirilmiş ve öğretim programı da yenilenmiştir. Söz konusu öğretim programı “hareket yetkinliği” ve “aktif ve sağlıklı yaşam” olmak üzere iki temel öğrenme ve gelişim alanı

üzerine tasarlanmıştır. Aynı zamanda, “beden eğitimi ve spor etkinliklerinin içindeki öz-yönetim, sosyal ve düşünme becerilerini geliştirme fırsatlarından etkili bir şekilde yararlanmak” programın ana amaçlarındadır (MEB, 2013). Bu durum göstermektedir ki, öğretim programının beden eğitimi vurgusunu ön plana çıkaran genel amaçları, öğrenciler tarafından kazanıma dönüşmemekte mevcut uygulamadaki spor vurgusu ön plana çıkmaktadır. Öğretim programı ile öğrenci algısındaki bu farklılığın, ülkemizdeki beden eğitimi derslerinin genellikle birkaç spor dalına ait temel sportif becerileri öğretmeye yönelik ders uygulamalarından ve öğretim programının genel içeriğinin ve amaçlarının arka planda kalmasından kaynaklandığı düşünülebilir.

Araştırmanın “neşe verici” alt kategorisi bulgularına göre, her sınıf düzeyindeki öğrencilerin beden eğitimi dersini çoğunlukla “spor”, “oyun”, “özgürlük”, “sağlık” ve “eğlence” kavramları ile ilişkilendirdikleri belirlenmiştir. Bu anlamı ile öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı algılarının çok olumlu olduğu söylenebilir. Yapılmış bir çok araştırmada beden eğitimi dersinin öğrenciler tarafından çok sevildiğini göstermektedir (Tannehill ve Zakrajsek, 1993; Özbakır, 2006; Taşmektepligil ve diğ., 2006; Şirinkan ve diğ., 2008; Erhan ve Tamer, 2009, Kumartaşlı 2010, MacPhail, 2011, s. 106; Savaş, 2013). Benzer sonuçlar farklı okul ve sınıf düzeylerindeki öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarını belirlemeyi amaçlayan araştırma sonuçlarında da görülmektedir (Altay ve Özdemir, 2006; Cho, 2004; Holoğlu, 2006; Hünük, 2006; Krousas, 1999; Subramaniam ve Silverman, 2007; Koçak ve Hürmeriç, 2006). Ayrıca cinsiyet üzerinden tutumların değerlendirildiği bazı çalışmalarda erkek ve kız öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumlarının farklılık göstermediği ve olumlu tutumlarının benzeştiği görülmektedir (Taşmektepligil ve diğ., 2006; Balyan ve diğ., 2012) bazı araştırma sonuçlarında ise, erkek öğrencilerin tutumlarının kız öğrencilerden farklılaştığı görülmektedir (Temel ve Güllü, 2016; Karadağ, 2012; Korkmaz Haşıl ve Holoğlu Girgin, 2011; Taşgın ve Tekin, 2009).

Araştırma sonuçlarına göre kız-erkek ve bütün sınıflara ilişkin bulgularda “rahatlama” adı altında kategoriler bulunmaktadır. Katılımcıların ortak görüşü beden eğitimi dersinin bu anlamda bir işlevi olduğudur. Yaylacı (2012) ilköğretim öğrencilerinin nasıl bir beden eğitimi dersi istediklerini belirlemeye yönelik yapmış olduğu çalışmada, öğrencilerin beden eğitimi dersini insanın rahatlamasını sağlayan bir ders olarak gördüklerini belirlemiştir. Prusak ve diğ. (2014) benzer bir sonuçla, öğrencilerin beden eğitimi dersini bilişsel nitelikteki derslere bir mola olarak gördüklerini tespit etmişlerdir. Yine MacPhail (2011, s.107) araştırmasında, beden eğitimi dersinin öğrenciler açısından “akademik derslerden bir ara” olarak tanımlandığını belirtilmektedir. Buna göre, öğrencilerin beden eğitimi dersini sınıf ortamında işlenen derslerin üzerlerinde yarattığı negatif etkilerden kurtulmanın bir aracı olarak gördükleri söylenebilir.

Araştırmada bir diğer bulgu ise, öğrencilerin beden eğitimi dersini fiziksel ve sosyal yönden geliştirici bir ders olarak tanımlamalarıdır (Tablo 4, 6, 8, 10). Bu görüşlerinin de “geliştirici” kategorisinde olduğu görülmektedir. Hohepa ve diğ. (2006) beden eğitimi dersinin öğrenciyi sosyalleştirici doğasını vurgulamakta, Gülay ve diğ. (2010)

ise sosyal becerilerin beden eğitimi dersi aracılığıyla geliştiğini belirtmekte, benzer olarak Şirinkan ve diğ. (2008), araştırmalarında beden eğitimi dersinin zihinsel ve fiziksel gelişime katkısı olduğuna inanan öğrencilerin oranının % 80'e yakın olduğunu ifade etmektedirler. Beden eğitimi dersini okul yaşamı içerisinde diğer derslerden ayıran en önemli yaşamsal fark, çocukların hareket yoluyla öğrenmelerinin sağlanması (Murphy ve Chroinin, 2011) ve çocuğun duyuşsal, bilişsel ve psiko-motor becerilerini geliştirmesidir (Orlick, 2006). Buradan hareketle, öğrencilerin ürettikleri metaforlarda dersin bu özelliklerine vurgu yapmış olmaları, ön planda görülen spor algısının uygun ders etkinliklerinin gerçekleştirilmesi halinde aşılabileceğine ve okul müfredatları içerisinde beden eğitimi dersinin öğrencilere kazandırdığı sosyal ve toplumsal kazanımlara işaret etmektedir.

Sınıf düzeyinde değerlendirmenin yanı sıra öğrencilerin cinsiyetlerine göre kız ve erkek olarak ürettikleri metaforlara ayrı ayrı bakıldığında farklılıklar olduğu görülmektedir. Özellikle dersi “futbol” olarak benzetme yapan öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun erkek olduğu görülmektedir. Öte yandan, “çiçek”, “çikolata”, “şeker”, “evim”, “dans etmek”, “müzik dinlemek” ve “zayıflama” vb. metaforları üreten öğrencilerin kız öğrenciler olduğu görülmektedir. Temel ve Güllü (2016), ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersini çizdikleri resimlerin analizinde, erkeklerin resimlerinde çoğunlukla futbol branşının yer aldığını, insan figürlerinin forma ile resmedildiğini, resimlerde rekabet, mücadele, yenme ve yenilme durumlarına vurgu yapıldığını belirlemişlerdir. Kızların çizdiği resimlerde ise, öncelikli olarak voleybol branşının çizildiği, insan figürlerinde eşofman ve okul formasının ağırlıklı olduğu, kelebek, kuş, bulut, ağaç, güneş gibi doğal çevre unsurlarına yer verildiğini belirlemişlerdir. Bu açıdan değerlendirildiğinde kız ve erkek öğrencilerin beden eğitimi dersine bakış açıları arasında farklılıklar gösterdiği söylenebilir.

Birleşmiş Milletler Örgütü'nün yürütmekte olduğu çocukların eğitim hakkının ve eğitimdeki hakların gerçekleştirilmesi çalışmalarında, “eğitim hakkı temel sayısal ve okuryazarlık becerileri edinilmesinin yanı sıra; bilim, sanat, yaşam becerileri ve spor uygulamalarının kazandırılması” şeklinde tanımlanmaktadır (Unicef, 2007, s.68). Bu hakkın sağlanması için de, “kız-erkek tüm çocukların her türlü kaynak ve donanım ihtiyaçları göz önüne alınması, okul ve çevresindeki oyun ve spor tesislerine erişim imkânları artırılması” vurgulanmaktadır (Unicef, 2007, s. 60). Hardman (2008) dünyanın farklı ülkelerindeki beden eğitimi derslerini incelediği araştırmasında, beden eğitimi dersinin birçok ülkede yetersiz ders süresi, uygun olmayan eğitim programları, beden eğitiminin algılanan düşük statüsü, yetersiz nitelikli veya yeterli derecede eğitilmemiş öğretmenler, yetersiz bütçe, tesis, araç-gereç ve öğretim materyalleri, okul dışı faaliyetler ile ilgili koordinasyonsuzluk, toplumsal cinsiyet eşitliği ve engelli öğrencilerin tam katılımını sağlama yönündeki engeller ile boğuştuğunu tespit etmiştir.

Buradan hareketle, kız ve erkek öğrencilerin cinsiyet rollerini sergilemelerine beden eğitimi dersinin olanak sağlaması, hemen hemen tüm öğrencilerin dersi sevmesi, olumlu tutumlarının bulunması, beden eğitimi dersini bir özgürlük alanı olarak tanımlamaları

ve bu dersi sosyal ve fiziksel gelişimlerini destekleyen önemli bir araç olarak görmeleri beden eğitimi dersinin okul programlarındaki haklı yerini sağlamlaştırmaktadır. Ancak, öğrencilerin beden eğitimi dersi algısı ve beklentileri ile gerçekleşen ders uygulamaları arasında ciddi bir fark bulunduğu Birleşmiş Milletlerin çabaları ve Hardman'ın (2008) yukarıdaki araştırma sonuçları ile birlikte değerlendirildiğinde söylenebilir.

Sonuç olarak, araştırma bulguları bütün olarak değerlendirildiğinde, öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin üretmiş oldukları metaforlarda beden eğitimi dersine karşı olumlu algılarının bulunduğu tespit edilmiştir.

## 5. Kaynakça

- Altay, F. ve Özdemir, Z. (2006). Ankara İli Merkez İlçelerinde İlköğretim Birinci Kademesinde Öğrenim Gören 4. ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması. 9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, Muğla.
- Aydın F. (2010). Ortaöğretim Öğrencilerinin Coğrafya Kavramına İlişkin Sahip Oldukları Metaforlar. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi, 10 (3), 1293- 1322.
- Balcı, A. (2003). Eğitim Örgütlerine Yeni Bakış Açıları: Kuram- Araştırma ilişkisi. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, Sayı: 33.
- Balyan M. (2009). İlköğretim 2. kademe ve ortaöğretim kurumlarındaki öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumları, sosyal beceri ve öz yeterlik düzeylerinin karşılaştırılması. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ege Üniversitesi.
- Balyan M., Yerlikaya Balyan, K. ve Kiremitçi O. (2012). Farklı Sportif Etkinliklerin İlköğretim 2. Kademe Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum, Sosyal Beceri ve Öz Yeterlik Düzeylerine Etkileri. Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 14 (2), 196- 201.
- Borba C. ve Lucena C. (2007). Review of “Metaphor in Educational Discourse [Cameron, L- London; New York: Continuum, 2003]”, Linguagem em (Dis)curso – LemD, v. 7, n. 3, p. 507-514, set./dez.
- Cerit Y. (2006). Öğrenci, Öğretmen ve Yöneticilerin Okul Kavramıyla İlgili Metaforlara İlişkin Görüşleri. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi, 6, 669- 699.
- Cho, N.K. (2004). Korean Middle School Students' Attitudes Toward Physical Education and The Relationship to Their Attitudes Toward Testing in Physical Education. Ph.D. Thesis. Columbia University.
- Clarcken, R. H. (1997). Five Metaphors For Educators. (Erişim 12.08.2014). <http://www.eric.ed.gov/contentdelivery/servlet/ERICServlet?accno=ED407408>
- Creswell J.W. (2013). Editörler: Bütün M. ve Demir S.B., Nitel Araştırma Yöntemleri-Beş Yaklaşımına Göre Nitel Araştırma ve Araştırma Deseni, Siyasal Kitabevi, Ankara.
- Draaisma, D. (2007). Bellek Metaforları: Zihinle İlgili Fikirlerin Tarihi. Çeviren: Gürol Koca, Metis Yayınları, İstanbul.
- Erhan, S.E. ve Tamer, K. (2009). Doğu Anadolu Bölgesi İlköğretim ve Ortaöğretim Okullarında Beden Eğitimi Dersi İçin Gereken Tesis Araç-Gereç Durumları İle Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumları Arasındaki İlişkiler. Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 11 (3), 57- 66.
- Er Tuna, Y. ve Mazman Budak, F. (2013). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının “Tarih” Kavramına

- İlişkin Algılarının Mecazlar/Metaforlar Yardımıyla Analizi. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Yıl:6, Sayı: 14.
- Geçit, Y. ve Gencer, G. (2011). Sınıf Öğretmenliği 1. Sınıf Öğrencilerinin Coğrafya Algılarının Metafor Yoluyla Belirlenmesi (Rize Üniversitesi Örneği). Marmara Coğrafya Dergisi, Sayı: 23, s: 1- 19.
- Gülay, O., Mirzeoğlu, D., Çelebi, M. (2010). İşbirlikli Oyunların Öğrencilerin Sosyal Beceri Düzeylerine ve Beden Eğitimi Dersi Tutumlarına Etkisi. Eurasian Journal of Education Research, (Yaz) Sayı:40.
- Hardman, K. (2008). "Situation and Sustainability of Physical Education In Schools: A Global Perspective". Spor Bilimleri Dergisi Hacettepe J. of Sport Sciences, 19 (1), 1-22.
- Hohepa, M., Schofield, G., & Kolt, G.S. (2006). "Physical Activity: What Do High School Students Think?". The Journal of Adolescent Health, 39, 328-336. doi:10.1016/j.jadohealth.2005.12.024
- Holoğlu, O.G. (2006). İlköğretim ikinci kademe öğrenim gören kız öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumları. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Hüntük, D. (2006).Ankara ili merkez ilçelerindeki ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının sınıf düzeyi, öğrenci cinsiyeti, öğretmen cinsiyeti ve spora aktif katılımları açısından karşılaştırılması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- İnam, Ö. (2008).Televizyon reklamlarında metafor kullanımı. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Karadağ, S. (2012). İlköğretim 8. sınıf ve lise 1. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenlere bağlı olarak karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale.
- Koçak, S. ve Hürmeriç, I. (2006). Attitudes Toward Physical Education Classes of Primary School Students in Turkey. Perceptual & Motor Skills, 103, (1).
- Korkmaz Haşıl, N. ve Holoğlu Girgin, O. (2011). İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Karşın Tutumlarının İncelenmesi. NWSA Sport Sciences, Vol: 4, No: 2.
- Krouscas, A.J. (1999). Middle School Students' Attitudes Toward a Physical Education Program. Ph.D. Thesis. Virginia Polytechnic Institute and State University.
- Kumartaşlı, M. (2010). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının ve yaşam doyum düzeylerinin incelenmesi. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Lakoff, G. ve Johnson, M. (2005). Metaforlar Hayat, Anlam ve Dil. Çeviren: G. Yavuz Demir, Paradigma Yayıncılık, İstanbul.
- MacPhail, A. (2011). "Youth voices in physical education and sport: what are they telling us and what do they say they need?". Sport Pedagogy an Introduction for Teaching and Coaching. Editör: Kathleen Armour, Pearson Education Limited, Essex.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB] (2013). T.C. Milli eğitim bakanlığı talim terbiye kurulu başkanlığı, ortaokul beden eğitimi dersi öğretim programı. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook. (2nd Edition). California. : SAGE Publications.
- Morgan, G. (1998). Yönetim ve Örgüt Teorilerinde Metafor. Çeviren: Günüz Bulut, Mess Yayıncılık, İstanbul.

- Murphy, F., Chroinin, D.N. (2011). "Playtime: the needs of very young learners in physical education and sport". Sport Pedagogy an Introduction for Teaching and Coaching. Editör: Kathleen Armour, Pearson Education Limited, Essex.
- Namlı, A., Şimşek, S. ve Arabacı, İ.B. (2013). Denetmen gözüyle öğretmen metaforları. 8. Eğitim Yönetimi Kongresi. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Orlick, T. (2006). Cooperative Games and Sports. Human Kinetics Champaign, IL.
- Özbakır, İ. (2006). Sivas ili özel ve devlet ilköğretim okullarında okuyan öğrencilerin beden eğitimi dersine bakış açıları ve beklentilerinin karşılaştırılması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.
- Öztürk, Ç. (2007). Sosyal Bilgiler, Sınıf ve Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Coğrafya Kavramına Yönelik Metafor Durumları. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt: 8, Sayı: 2, 55- 69.
- Prusak, K. A., Davis, T., Pennington, T. R., Wilkinson, C. (2014). "Children's Perceptions of a District-Wide Physical Education Program". Journal of Teaching in Physical Education, 2014, 33, 4-27.
- Saban, A., Koçbeker B. N. ve Saban A. (2006). Öğretmen Adaylarının Öğretmen Kavramına İlişkin Algılarının Metafor Analizi Yoluyla İncelenmesi. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi, 6 (2), 461- 522.
- Savaş, S. (2013). İlköğretim kurumları ikinci kademedeki öğrenim gören öğrenci ve görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin beden eğitimi dersine yönelik görüş ve tutumlarının incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Semerci, Ç. (2007). Program Geliştirme Kavramına İlişkin Metaforlarla Yeni İlköğretim Programlarına Farklı Bir Bakış. Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 31, No: 2, 125-140.
- Subramaniam, P.R. ve Silverman, S. (2007). *Middle School Students' Attitudes Toward Physical Education*. Teaching and Teacher Education, 23, (5), 602-611.
- Şirinkan, A., Çalışkan E., Gündoğdu K., Şirinkan S., Bay E. ve Kürkçü R. (2008). İlköğretim 2. Kademe Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersleri Hakkındaki Görüşleri (Erzurum ili örneği). Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, Cilt: 10, Sayı:1, 52- 60.
- Tamimi, Y. (2005). Örgüt Kültürünün Metaforlarla Analizi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Tannehill, D. ve Zekrajsek, D. (1993). "Student Attitudes Toward Physical Education: A Multicultural Study". Journal of Teaching Physical Education. 13,78-84.
- Taşgın, Ö. ve Tekin, M. (2009). Çeşitli Değişkenlere Göre İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutum ve Görüşleri. Kastamonu Eğitim Dergisi, Cilt: 17, No: 2, 457- 466.
- Taşmektepligil, Y., Yılmaz, Ç., İmamoğlu, O. ve Kılıçgil, E. (2006). İlköğretim Okullarında Beden Eğitimi Ders Hedeflerinin Gerçekleşme Düzeyi. *SPORMETRE* Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, IV (4), 139- 147.
- Temel, C., Güllü, M. (2014). Draw A Physical education Lesson. Education and Science Vol.41, No 183, 351-361.
- Türk Dil Kurumu [TDK] (2014). Büyük Türkçe Sözlük. Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Unicef [BM] (2007). Herkes İçin Eğitime İnsan Hakları Temel Alan Bir Yaklaşım. Türkiye Birleşmiş Milletler Ofisi Yayını: Ankara.



- Yalçınkaya, E. (2013). Tarih kavramına yönelik sınıf öğretmeni adaylarının ürettikleri metaforların incelenmesi. Zeitschrift für die Welt der Türken Journal of World of Turks, Vol: 5, No: 3.
- Yaylacı, F. (2012). İlköğretim Okullarında “Nasıl Bir Beden Eğitimi Dersi İstiyorum?”. Milli Eğitim Dergisi, Sayı:195, Sayfa:194-210.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayınları, 6. Baskı.

## Extended Abstract

*Metaphor means “the application of a word or concept to refer to something that it does not literally denote” (Turkish Language Association – TDK - 2014). In Turkish, either the word “metafor” as borrowed from the English word “metaphor” or the word “meczaz” as adapted from the Arabic word “mec:zı” is used in daily life. The more widely used English word “metaphor” derives from the Greek word “metapherein” which means “transferring, carrying across” (Draaisma, 2007).*

*Metaphor studies began to be used for the scientific research following a study titled “Metaphors We Live By” conducted by Lakoff and Johnson in 1980. This study introduced a new perspective on the concept of metaphor. Borba and Lucena (2007) stated that the studies on metaphor have increased profoundly in the last three decades, and that “since the paradigmatic change started in the 80’s, metaphor, previously accounted for as a linguistic ornament, under a rhetorical perspective, started to be seen as a cognitive tool”. Metaphor, in this sense, is considered as a tool that is deeply related with an individual’s way of thinking. Besides, metaphors are embedded in every part of our lives, and help individuals comprehend the most complex thoughts, meanings, explanations and associations from science to politics, literature and economy (Yıldırım and Şimşek, 2008).*

*At the present, the researches made about usage of metaphor are kept updated. There are researches that are made with help of using metaphor generally in social and educational sciences and, the mentioned studies in educational field are seen to be focused on history, geography, and mathematics and such lessons (Geçit, 2011; Aydın, 2010; Öztürk, 2007; Er Tuna and Mazman Budak, 2013; Yalçınkaya, 2013). However, when field literature is investigated, there is not any research about investigation of physical education lesson with metaphors that are created by students. Therefore, with this research, it is aimed to reveal the concerns of middle school level students regarding physical education lesson with the help of metaphor.*

*This qualitative study adopted a phenomenological research approach. The survey sample consisted of 367 secondary school students, 173 females and 194 males, from the provinces of Elazığ and Malatya in Turkey during the 2013-2014 spring term. The semi-structured interview form that was prepared to evaluate secondary school students’ perceptions of PE classes was divided into two parts. There were two questions about respondents’ demographic characteristics in the first part, and an open-ended question about respondents’ perceptions in the second part. In order to explore their perceptions of PE classes, the respondents were asked to complete the*

following sentence: “Physical education classes are like .....; because .....”. The subordinating “because” clause was introduced to let students justify the metaphors they produced. The data gathered through the forms were analyzed and interpreted by means of content analysis.

According to the findings, the metaphors used by the students were classified under eight categories using the headings “course content, promoting, relieving, love, point of view, activating, exploratory, and exhilarating”. It was observed that, although the responding secondary school students were not all from the same grade, the metaphors they produced did not vary significantly. However, there were evident differences between the metaphors produced by the female students and those by the male students. Based on the findings from the sub-category entitled “exhilarating”, students of all grades were observed to associate PE classes mostly with the concepts of “sports”, “games”, “freedom”, “health”, and “entertainment”. There were findings from the students of both genders and all grades that were grouped under the sub-categories designated as “relaxing” or “relieving”. According to the findings, most of the students explained the content of PE classes with the concept of “sports”. The metaphors produced also revealed that the students found PE classes helping them develop themselves both physically and socially.

The right to education, as defined by the United Nations in their activities to ensure the realization of children’s right to education and rights within education, is referred to as the acquisition of basic numeracy and literacy skills, and the introduction of a broad range of subjects including science, the arts, life skills and sports (UNICEF, 2007, p. 68). Thus, the needs of all children, be girls or boys, should be reflected in the design of all equipment and resources, as well as play and sports facilities in schools and surrounding community spaces (UNICEF, 2007, p. 60). In a study about physical education in different countries, Hardman (2008) concluded that PE had to endure various problems such as deficiencies in curriculum time allocation, irrelevant and poor quality curricula, perception as low status, unqualified teachers, low budgets, inadequacy of facilities, equipment and materials, lack of coordination about extracurricular activities, and barriers to include all students due to the gender and disability equity issues.

According to the findings of this study, PE classes help both female and male students display their gender roles. Nearly all the students like, and have a positive perception of these classes. They define PE classes as a space of freedom, and an important tool that promotes their social and physical development. Such perceptions of students’ reinforce PE classes position in the school curricula. However, it can be alleged that there is a significant difference between students’ perceptions and expectations, and actual implementation as supported by the findings of the United Nations’ activities and Hardman’ study (2008).

As a conclusion, this study, with all its findings, revealed that the metaphors produced by the students revealed their positive perceptions of physical education classes despite the current implementation problems in classes.